

Winter in Klein-Tibet

Wintersportplaats Livigno heeft als bijnaam Klein-Tibet omdat het er ijsig koud kan zijn. Maar dat heeft natuurlijk ook goede sneeuw tot gevolg. En als het toch te koud is, kun je er altijd nog uitgebreid taxfree gaan shoppen.

TEKST PAUL VAN EIJDHOVEN | FOTOGRAFIE PAUL VAN EIJDHOVEN,
G. MENEGHELLO & R. TRABUCCHI

Linksboven: de ingang van bar Bivio; rechtsboven: genieten van huisgemaakte producten bij Tea da Memi.

Na een vlucht Amsterdam-Innsbruck en een autorit van zo'n drie uur komen we via de Munt la Schera-tunnel uit bij het stuwmeer van Livigno. Aan het eind van dat smalle stuwmeer begint het dorp Livigno, dat een kilometerslang lint door de vallei van de Spöl vormt. We zijn op onze plaats van bestemming, die als trotse bijnaam Klein-Tibet draagt. De temperaturen schijnen hier 's winters tot -30 °C te kunnen dalen, vandaar. Maar wij hopen, naar later blijkt tevergeefs, dat erge koude ons bespaard zal blijven. Eeuwenlang gingen de Livignezen gebukt onder bittere armoede en 's winters was de vallei afgesloten van de buitenwereld. Om te zorgen dat de bewoners niet zouden wegtrekken kreeg het dorp rond 1840 onder de Oostenrijks-Hongaarse monarchie voor het eerst de belastingvrije status toegekend. Nadat het bij Italië ging behoren werd dit nog eens bevestigd en in 1960 erkende ook de EEG het dorp als belastingvrij. Nog altijd is dat een van de grote aantrekkingskrachten van Livigno. Als je door het centrum van het dorp loopt kan het je niet ontgaan, want in welke andere wintersportplaats vind je zoveel winkels, uiteraard vaak aangekondigd met een bord *duty-free*.

Toerisme is pas sinds relatief korte tijd een inkomstenbron in deze vallei. In de jaren vijftig besloten de inwoners sneeuwruimers te kopen en eigenhandig de Passo Foscagno en de weg

naar Bormio sneeuwvrij te houden. In 1953 werd de eerste skilift geopend en zes jaar later de eerste skischool. Maar de grote boost kwam toen de Munt la Schera-tunnel werd aangelegd om materialen te vervoeren voor de aanleg van het stuwmeer. Toen deze klus geklaard was, ging de tunnel in 1968 open voor verkeer, en de groei van Livigno tot een gerenommeerd wintersportoord kon beginnen.

Optimale omstandigheden

De 115 kilometer piste en dertig liften van het gebied zijn verspreid over de twee zijden van het dal. Wij gaan deze dag aan de kant skiën waar je met de Carosello-cabine naar 2797 meter hoogte wordt gebracht. Het gros van de liften bevindt zich ook aan deze zijde. Het is weliswaar redelijk koud, maar de zon schijnt en de hemel is strakblauw. En de sneeuw is perfect, eigenlijk gewoon optimale omstandigheden dus. De pistes zijn hier aangenaam breed en het is redelijk rustig, dus er kan naar hartenlust geracet worden. Onze sympathieke skileraar Luca leidt ons door het witte landschap. Het is niet het eerste waar je aan denkt, maar Luca spreekt behalve Italiaans en Engels ook Russisch. Mede omdat Livigno belastingvrij is, is het dorp populair onder Russen. Maar die schijnen het dit jaar een beetje te laten afweten – te duur, enerzijds doordat de roebel laag staat, anderzijds door de gevolgen van de internationale sancties. De pistes zijn hier niet alleen breed, maar ook redelijk eenvoudig. Dat hangt uiteraard ook samen met de superkwaliteit van de sneeuw op dit moment.

Het is redelijk koud, maar de zon schijnt en de sneeuw is perfect. De pistes zijn aangenaam breed, dus er kan naar hartenlust geracet worden

De meeste pistes waarop we skiën zijn rood, maar voelen eerder als blauw. Een mooie start voor de eerste keer sinds een jaar weer op de ski's. Na de lunch wordt Luca afgewisseld door Dimitri, meer het klassieke type van de 'snelle' skileraar. We doorkruisen het gebied verder met hem. Het is nog vroeg in het jaar, dus de duisternis valt al vroeg in en we stoppen dan ook al bijtijds met skiën. Daarna gaan we een rondje op *snowbikes* rijden bij het meer. Een kwartier duurt het tochtje in de duisternis ongeveer, over een traject dat in de sneeuw is uitgezet. De meningen in ons gezelschap zijn wat verdeeld, maar mijn soort amusement is het niet helemaal. De lucht van benzine tezamen met het lawaai van de snowbike laat ik weer met genoeg achter me. Is de après-ski niet een heel erg Italiaanse traditie, in Livigno kan de liefhebber zijn hart ophalen. Bijvoorbeeld bij Stalet, naast het dalstation van de Carosello 3000. Wij gaan eten in het naastgelegen restaurant met dezelfde naam, maar bij het après-skigedeelte

met een groot overdekt terras gaan de bezoekers al aardig los op de beats van de dj. In het restaurant speelt een bandje en er is een menu met liedjes die je kunt aanvragen. De sfeer is aangenaam, het eten niks bijzonders, maar de plek is natuurlijk wel handig als je eerst aan de après-ski ernaast hebt deelgenomen.

Zonnige afdalingen

De volgende ochtend gaan we aan de andere kant van het dal skiën, in het kleinere Mottolino-gedeelte. En helaas, boven gekomen voelen we ons ineens in Klein-Tibet. Het is ijskoud (-17 °C) en een snijdende wind en een grijs wolkendek maken het er niet aangenamer op. Na een paar pistes besluiten we maar koffie te gaan drinken om op te warmen. Het groepje is het er eigenlijk unaniem over eens dat je hier nu niet voor de lol skiet, en dat we het bijltje er dus maar beter bij neer kunnen gooien en teruggaan naar Livigno. Maar wat geschiedt? Tijdens onze koffie klaart het op, de zon begint te >

Boven: zicht op Livigno vanaf het terras van de Latteria.

TIPS & ADRESSEN

◆ Algemene informatie

Livigno heeft een uitstekende, uitgebreide website, www.livigno.eu.

◆ Freeride Festival

Voor de liefhebbers van freeriden (ski, telemark, snowboard of split-board) is er jaarlijks het Freeride Festival in Livigno, in 2016 van 14 t/m 17 januari. Met natuurlijk ook de nodige party's in het dorp.

www.europeanfreeridefestival.com

◆ Rifugio Tea da Memi

Een absolute aanrader om hier te gaan eten. Prijs inclusief drank € 25 tot € 30. Val Federia, tel. +39 333 4911586 / +39 338 1007545.

◆ Latteria di Livigno

Deze coöperatie maakt heerlijke kazen en uitstekend ijs. Je kunt het er kopen, maar ook ter plekke proeven. Via Pemont 911, Livigno, www.latterialivigno.eu.

◆ Fatbike, snowbike

De website van Livigno geeft goede informatie over de vele activiteiten die mogelijk zijn, zowel in zomer als winter. Van fatbiken tot heliskiën. www.livigno.eu

schijnen en de wind neemt af. We besluiten te blijven en maken nog een aantal fantastische afdalingen. Hoe snel de omstandigheden kunnen veranderen hoog in de bergen! Na een smakelijke lunch in de leuke berghut Cammanel moeten we weer naar beneden, er is ook nog een middagprogramma. Als afsluiter gaan we eerst nog een zwarte piste doen. Ik heb er niet zo'n zin in zo net na de lunch, maar wat blijkt, hij is eigenlijk heel gemakkelijk. Misschien bij slechte sneeuw zwart, maar nu toch echt niet meer dan rood.

Fatbike

Terwijl de helft van ons gezelschap met fatbikes, fietsen met extreem dikke banden, enkele van de routes net buiten het dorp gaat verkennen, gaan wij naar de Latteria di Livigno. De boeren uit het dorp brengen hun melk naar deze coöperatie, waar er dan onder andere kaas van wordt gemaakt. Hoe dat gaat kun je hier bekijken, er is natuurlijk een winkel waar je kaas, ijs en andere lekkernijen kunt kopen, en in Il bar bianco kun je – wat wij natuurlijk doen – de ambachtelijke producten proeven. Daarna lopen we wat door de winkelstraten van Livigno. Zo eind van de middag is het een gezellige drukte. Juwelen, camera's, parfums, kleding, alles is hier ruim vertegenwoordigd en natuurlijk voor taxfreeprijzen. Maar ook zijn er vele cafés en restaurants. We besluiten een aperitief te drinken in het centraal gelegen Bivio, de bar van het gelijknamige hotel. Het is binnen een drukte van jewelste, maar we vinden toch nog een plekje.

Er heerst een relaxte sfeer: prima bar om even tot rust te komen met een drankje en een snack erbij.

Afscheidsdiner

Nadat we ons hebben opgefrist in het hotel worden we opgehaald door een taxi voor ons afscheidsdiner. Middenin de bergen worden we afgezet; de taxi kan niet verder, want de rest van de weg is niet sneeuwvrij gemaakt. Even later arriveert de eigenaar van Tea da Memi in zijn fourwheeldrive om ons naar zijn restaurantje te brengen. Geheel verlaten ligt in de Val Federia, op zo'n vijf kilometer van Livigno, de oude boerderij van Leo en Francesca. Hij afkomstig uit Livigno, zij uit Toscane, en deze combinatie zien we ook terug in de gerechten. Zeven jaar geleden kochten ze de 140 jaar oude boerderij en herstelden de bouwval in originele staat. Ze gooiden hun leven om en wonen en runnen hun restaurant hier nu op deze wat afgelegen plek. Is de boerderij al prachtig, maar dan het eten! De tafel staat vol met heerlijke vleeswaren, worsten en kaas als we binnenkomen, en alles is zelfgemaakt. Na een lokale pasta met brood en aardappel erin volgt nog rosbief op z'n Toscaans, taart met crema di limone en een lokale kruidenlikeur en koffie met cantuccini. Tussendoor is ook nog een groepje Italianen aan de grote tafel aangeschoven, die naar boven zijn komen wandelen door de duisternis, wat de ervaring ongetwijfeld nog bijzonderder maakt. Kwaliteit, authenticiteit, ambachtelijkheid, en dan zijn Leo en Francesca ook nog eens buitengewoon vriendelijk en gastvrij. Een mooiere afsluiter van ons bezoek aan Livigno is nauwelijks denkbaar. ◆